

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे
परीक्षा : डिसेंबर – २०२३
तृतीय वर्ष
सत्र – ५

विषय:- औद्योगिक समाजशास्त्र (भाग-१) (SC- 502)

दिनांक: १८/१२/२०२३

गुण : १००

वेळ : स.१०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन)

(४०)

१. औद्योगिक समाजशास्त्राची व्याख्या सांगून भारतातील औद्योगिक समाजशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२. संघटन म्हणजे काय ते सांगून संघटनेचे प्रकार सांगा.
३. अधिकारी तंत्राची व्याख्या लिहा व अधिकारी तंत्राची वैशिष्ट्ये विशद करा.
४. आधुनिक उद्योगधंद्याची कोणतीही चार वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. रेखांकित संघटनेचे फायदे व तोटे लिहा.
२. फोरमनच्या भूमिकेतील ताण यावर माहिती द्या.
३. हॉथॉर्न प्रयोगातील प्रकाश योजना प्रयोगावर टिपण तयार करा.
४. कार्यवादी संघटनेचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
५. विशेषज्ञांची भूमिका व त्यांच्या भूमिकेवर पडणारे ताण स्पष्ट लिहा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. श्नायडर यांनी सांगितलेली कार्यकारीची तीन कार्ये विशद करा.
२. कार्यकारीच्या भूमिकेवरील ताण स्पष्ट करा.
३. कामगारांच्या भूमिकेची भौतिक व सामाजिक बाजू लिहा.
४. उद्योगधंद्यातील अधिकारी तंत्रातील बदलावर टिपण तयार करा.

Translation in English

Sub: Industrial Sociology (Part-I) (SC-502)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Define Industrial Sociology and explain the importance of study of Industrial Sociology in India in brief.
2. What is organization? Explain types of organization in detail.
3. Define bureaucracy. Write a note on characteristics of Industrial Bureaucracy.
4. Write any four characteristics of modern industry.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Explain about merits and demerits of line organization.
2. Write about the tension or pressure on role of forman.
3. Prepare a brief note on illumination experiment in Hawthorns experiment.
4. Clearly mention the merits and demerits of functional organization.
5. Explain on the experts role and strain that falls on there role.

Q.3. Write short notes (Any Two) (30)

1. Discuss on three functions of executive stated by Schnider
 2. Illustrate on the strains in the role of executive
 3. Write on the workers physical and social role in detail
 4. Prepare a note on changes in Industrial bureaucracy
-